

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Historia
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Formy arkusza:</i>	MHI-R1_1P-202, MHI-R1_2P-202, MHI-R1_3P-202, MHI-R1_4P-202, MHI-R1_7P-202, MHI-R1-Q1P-202
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – czerwiec 2020 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	3 sierpnia 2020 r.

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu badawczego [...].	I. Starożytność. 3. Ekspansja w świecie greckim i rzymskim. Zdający: 1) porównuje kolonizację grecką z fenicką w basenie Morza Śródziemnego.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: kolonizacja fenicka

Przykładowe uzasadnienia:

- Świadczą o tym informacje dotyczące charakteru kolonizacji – zakładanie na wybrzeżach faktorii handlowych.
- Świadczą o tym informacje dotyczące Kartaginy, która była założona przez Fenicjan.

Zadanie 1.2. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu badawczego [...].	I. Starożytność. 3. Ekspansja w świecie greckim i rzymskim. Zdający: 3) charakteryzuje ekspansję rzymską i wyjaśnia ideę imperium rzymskiego.
--	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie okoliczności z odwołaniem do faktografii.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Do zniszczenia Kartaginy doszło na skutek III wojny punickiej [w II w. p.n.e.; w 146 r. p.n.e.].

Zadanie 2. (0–1)

<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje [...] wydarzenia z historii powszechnej [...]; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach [...].</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależność pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].</p>	<p>I. Starożytność. 3. Ekspansja w świecie greckim i rzymskim. Zdający: 2) charakteryzuje wojny grecko-perskie i ekspansję Aleksandra Wielkiego.</p>
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – za wszystkie trzy prawidłowe odpowiedzi.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1 – P

2 – F

3 – F

Zadanie 3. (0–1)

<p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależność pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].</p>	<p>I. Starożytność. 4. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 1) charakteryzuje przemiany ustrojowe i społeczne w Rzymie republikańskim i w cesarstwie rzymskim.</p>
--	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

Źródło 1. przedstawia charakterystyczną dla dominatu tytulaturę cesarzy rzymskich (pan i bóg), natomiast źródło 2. dotyczy Oktawiana Augusta, a więc pryncypatu (tytuł Augusta, cesarz jako princeps – pierwszy z równych sobie).

Zadanie 4. (0–1)

I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje [...] wydarzenia z historii powszechnej [...]. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu badawczego [...].	II. Średniowiecze. 1. Bizancjum i Zachód a świat islamu. Zdający: 1) charakteryzuje kręgi kulturowe: łaciński, bizantyjski i arabski; [...] 3) wyjaśnia wpływ cywilizacji islamskiej na cywilizację łacińską i bizantyjską.
--	---

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie z odwołaniem do faktografii.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Przyczyną opisanej w tekście sytuacji chrześcijaństwa w VII wieku w basenie Morze Śródziemnego było pojawienie się nowej religii – islamu [ekspansja Arabów].

Zadanie 5.1. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...].	II. Średniowiecze. 4. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Zdający: 3) opisuje rozwój terytorialny państwa polskiego w X–XII w.; 4) rozpoznaje tendencje centralistyczne i decentralistyczne w życiu politycznym państwa polskiego w X–XII w.
---	---

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowego imienia i przydomku.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Kazimierz Odnowiciel [Mnich]

Zadanie 5.2. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...]. III. Tworzenie narracji historycznej.	II. Średniowiecze. 4. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Zdający: 3) opisuje rozwój terytorialny państwa polskiego w X–XII w.
--	--

Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego [...].	
--	--

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie dwóch nazw.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Miłsko
- Łużyce
- Miśnia
- Grody Czerwieńskie
- Morawy
- Słowacja
- Czechy

Zadanie 5.3. (0–1)

I. Chronologia historyczna.

Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.

II. Średniowiecze.

4. Polska w okresie wczesnopiastowskim.

Zdający:

5) synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy w X–XII w.

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowej odpowiedzi.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 6.1. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna.

Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].

III. Tworzenie narracji historycznej.

Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację,

II. Średniowiecze.

5. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego.

Zdający:

1) wyjaśnia przyczyny polityczne i społeczno-gospodarcze oraz następstwa rozbicia dzielnicowego; [...]

3) opisuje przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich oraz ocenia społeczno-kulturowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim.

uwzględniając różne aspekty procesu historycznego [...].	
--	--

Zasady oceniania

1 pkt – za wszystkie trzy prawidłowe odpowiedzi.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1 – P

2 – F

3 – P

Zadanie 6.2. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].	II. Średniowiecze. 5. Polska w okresie rozbitcia dzielnicowego. Zdający: 3) opisuje przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich oraz ocenia społeczno-kulturowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim.
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Tak

Przykładowe uzasadnienie:

- pisana forma lokacji (akt lokacyjny);
- lokowane jest na nowych zasadach miasto już istniejące;
- fakt ustanowienia w dokumencie lokacyjnym okresu wolnizny;
- Kraków jest lokowany na takim prawie jak Wrocław (prawo niemieckie).

Zadanie 7. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].	II. Średniowiecze. 3. Europa w okresie krucjat. Zdający: 3) opisuje charakterystyczne przejawy żywienia społeczno-gospodarczego w Europie XI–XIII w. 6. Europa późnego średniowiecza. Zdający: 2) charakteryzuje przemiany społeczne i gospodarcze w Europie w późnym średniowieczu.
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie dwóch nazw i prawidłowe wyjaśnienie.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A – dwupolówka

B – trójpolówka

Przykładowe wyjaśnienia:

Bardziej efektywnym system uprawy roli była trójpolówka, ponieważ:

- umożliwiała w skali jednego roku zasiew większego areалу,
- ugorował mniejszy obszar ziemi,
- gwarantowała większe plony,
- stwarzała mniejsze ryzyko nieurodzaju,
- wolniej wyjaławiała glebę.

Zadanie 8. (0–1)

<p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].</p>	<p>II. Średniowiecze. 7. Polska w XIV–XV w. Zdający: 1) opisuje rozwój terytorialny państwa polskiego w XIV–XV w.; [...] 3) wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z [...] Litwą w XIV–XV w.; 4) charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej.</p>
---	---

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie dwóch przykładów z odwołaniem do ilustracji.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Chrzest (chrystianizacja Litwy) – scena w dolnym lewym rogu przedstawiająca duchownego przed chrzcielnicą i modlących się.
- Małżeństwo z Jadwigą i objęcie tronu w Polsce – Jagiełło w koronie po lewej stronie, Jadwiga w koronie po prawej stronie.
- Zwycięstwo nad Zakonem Krzyżackim – Jagiełło trzyma zdobyte chorągwie krzyżackie.
- Odnowienie uniwersytetu w Krakowie – Jagiełło i Jadwiga w otoczeniu patronów wznoszą gmach uczelni.

Zadanie 9. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].	III. Dzieje nowożytne. 2. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 2) wyjaśnia polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe uwarunkowania i następstwa reformacji, opisując główne nurty i postaci [...].
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie z uzasadnieniem zawierającym interpretację ilustracji.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Tak

Przykładowe uzasadnienie:

Jest to krytyka papieżstwa, które odeszło od ewangelicznych zasad kościoła ubogiego. Świadczy o tym kontrastowe ukazanie dwóch postaci: Jezusa (postać z aureolą), który w skromnym ubraniu jedzie na osiołku oraz papieża (postać w tiarze), który jedzie na koniu w bardzo bogatych strojach.

Zadanie 10. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu badawczego [...].	III. Dzieje nowożytne. 2. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 6) charakteryzuje główne europejskie konflikty polityczne w XVI–XVII w. [...]. 4. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVII w. Ustrój, społeczeństwo i kultura. Zdający: 2) opisuje główne etapy konfliktów politycznych i militarnych Rzeczypospolitej ze Szwecją [...].
--	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Tak

Przykładowe uzasadnienie:

W tekście jest wspomniana postać Gustawa Wazy – króla Szwecji, rywalizacja o panowanie na Bałtyku i konflikt o Inflanty. Plan odnosi się do bitwy pod Kircholmem (Dźwina, Chodkiewicz, Karol IX), w której wojska Rzeczypospolitej pokonały Szwedów.

Zadanie 11. (0–1)

<p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].</p>	<p>III. Dzieje nowożytne. 2. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 9) opisuje przemiany w kulturze europejskiej w XVII w. i rozpoznaje główne dokonania epoki baroku.</p>
---	---

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie i prawidłową nazwę.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: A

Nazwa: barok

Zadanie 12.1. (0–1)

<p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].</p>	<p>III. Dzieje nowożytne. 2. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 7) wyjaśnia genezę i opisuje następstwa rewolucji angielskich.</p>
---	---

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: 2

Przykładowe uzasadnienia:

- Dokument 2. to fragment tzw. *Bill of Rights* z 1689 roku, które ograniczały uprawnienia monarchy na rzecz parlamentu angielskiego.
- Dokumenty 1. i 3. dotyczą okresu wcześniejszego, tj. wprowadzenia ustroju republikańskiego oraz sformalizowania dyktatury Cromwella.

Zadanie 12.2. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...]; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	III. Dzieje nowożytne. 2. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 7) wyjaśnia genezę i opisuje następstwa rewolucji angielskich.
--	---

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowego nazwiska.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

[Oliver] Cromwell

Zadanie 13. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...]; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	III. Dzieje nowożytne. 5. Oświecenie, absolutyzm oświecony i rewolucje XVIII w. Zdający: 8) wskazuje najważniejsze zmiany na mapie politycznej Europy [...] w XVIII w. oraz wyjaśnia ich przyczyny.
--	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie przyczyny.

0 pkt – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Zmiana w strukturze wyznaniowej ludności państwa pruskiego w okresie 1740–1800 była spowodowana włączeniem przez Prusy do swojego terytorium obszarów zamieszkałych przez katolików (wojny śląskie, rozbiory Polski).

Zadanie 14. (0–1)

I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczyrstych; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok	III. Dzieje nowożytne. 6. Rzeczpospolita w XVIII w. Reformy oświeceniowe i rozbiory. Zdający: 4) opisuje i wyjaśnia uwarunkowania wewnętrzne i międzynarodowe kolejnych rozbiorów Polski, a także analizuje zmiany granic.
--	---

i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...]; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

RozwiązanieRozstrzygnięcie: PrzedPrzykładowe uzasadnienie:

W tekście została opisana sytuacja z tzw. sejmku rozbiorowego (po pierwszym rozbiore Polski), podczas którego miał miejsce protest Tadeusza Reytana (1773), natomiast *Konstytucja 3 maja* została uchwalona w roku 1791, podczas Sejmu Wielkiego.

Zadanie 15. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...]; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	III. Dzieje nowożytne. 6. Rzeczpospolita w XVIII w. Reformy oświeceniowe i rozbiory. Zdający: 2) charakteryzuje działania zmierzające do naprawy Rzeczypospolitej i walkę zbrojną o utrzymanie niepodległości w drugiej połowie XVIII w.; 3) charakteryzuje i ocenia dzieło Sejmu Wielkiego [...].
--	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie okoliczności z odwołaniem do faktografii.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Order Virtuti Militari został ustanowiony przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego po bitwie pod Zieleńcami [podczas wojny polsko-rosyjskiej 1792 roku; podczas wojny w obronie *Konstytucji 3 maja*].

Zadanie 16. (0–1)

<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].</p>	<p>IV. Wiek XIX. 1. Europa napoleońska. Zdający: 1) opisuje kierunki i etapy podbojów Napoleona; charakteryzuje napoleońską ideę Imperium.</p>
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Przykładowe uzasadnienie:

Na mapie zaznaczono trasę wyprawy Napoleona na Moskwę, która miała miejsce w 1812 roku.

Zadanie 17.1. (0–1)

<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczystych; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].</p>	<p>IV. Wiek XIX. 4. Walka o niepodległość Polski w okresie niewoli narodowej. Zdający: 2) rozpoznaje działania społeczeństwa sprzyjające rozwojowi tożsamości narodowej; 3) wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki powstań narodowych.</p>
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Przykładowe uzasadnienie:

Siedzibą powstańczego Rządu Narodowego, którego manifest zacytowano w źródle, był Kraków – zatem chodzi o powstanie krakowskie, które wybuchło w 1846 roku.

Zadanie 17.2. (0–1)

<p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].</p>	<p>IV. Wiek XIX. 4. Walka o niepodległość Polski w okresie niewoli narodowej. Zdający: 2) rozpoznaje działania społeczeństwa sprzyjające rozwojowi tożsamości narodowej; 3) wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki powstań narodowych.</p>
--	--

Zasady oceniania

1 pkt – za wszystkie trzy prawidłowe odpowiedzi.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1 – P

2 – P

3 – F

Zadanie 18. (0–2)

<p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...]. III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu [...] problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego.</p>	<p>IV. Wiek XIX. 4. Walka o niepodległość Polski w okresie niewoli narodowej. Zdający: 2) rozpoznaje działania społeczeństwa sprzyjające rozwojowi tożsamości narodowej; 3) wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki powstań narodowych; [...] 5) charakteryzuje koncepcje polityczno-społeczne Wielkiej Emigracji XIX w. i ich wpływ na życie polityczno-społeczne w trzech zaborach.</p>
---	--

Zasady oceniania

2 pkt – za podanie czterech prawidłowych nazwisk.

1 pkt – za podanie trzech lub dwóch prawidłowych nazwisk.

0 pkt – za podanie jednego prawidłowego nazwiska albo odpowiedź błędną lub jej brak.

Rozwiązanie

- A. [Aleksander] Wielopolski
- B. [Romuald] Traugutt
- C. [Józef] Bem
- D. [Adam Jerzy] Czartoryski

Zadanie 19. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].	IV. Wiek XIX. 3. Ideologie XIX w. Zdający: 2) wyjaśnia związki pomiędzy ideologiami liberalnymi i nacjonalistycznymi a europejskimi ruchami niepodległościowymi i zjednoczeniowymi [...]; 3) porównuje cele i charakter oraz ocenia polityczne i społeczno-gospodarcze skutki zjednoczenia [...] Niemiec.
---	---

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie z odwołaniem do faktografii.
- 0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Karykatura nawiązuje do tragicznych dla Francji i Francuzów wydarzeń związanych z przegraną wojną z Prusami i skutkami tej klęski. [1871 – ciężkie warunki pokoju, Komuna Paryska].

Zadanie 20. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].	IV. Wiek XIX. 5. Społeczeństwo polskie w okresie zaborów w XIX w. Zdający: 4) porównuje programy ruchu narodowego, ruchu ludowego oraz partii socjalistycznych.
---	--

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłową odpowiedź wraz z uzasadnieniem.
- 0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Przykładowe uzasadnienie:

Tylko Polska Partia Socjalistyczna łączyła hasła demokratyczne i republikańskie w duchu robotniczym z postulatem walki o niepodległość Polski.

Zadanie 21. (0–1)

<p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].</p>	<p>V. Wiek XX. 3. Europa i świat między wojnami. Społeczeństwo, gospodarka, kultura. Zdający: 2) charakteryzuje życie gospodarcze okresu międzywojennego i wyjaśnia mechanizm wielkiego kryzysu gospodarczego oraz porównuje sposoby przezwyciężania jego skutków w Stanach Zjednoczonych i w Europie.</p>
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowej nazwy oraz nazwiska.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa programu: New Deal [Nowy Ład]

Nazwisko prezydenta: [Franklin Delano] Roosevelt

Zadanie 22. (0–1)

<p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.</p>	<p>V. Wiek XX. 6. Europa i świat podczas II wojny światowej. Zdający: 1) opisuje główne etapy II wojny światowej i wskazuje przełomowe wydarzenia dla jej przebiegu; 2) wyjaśnia uwarunkowania współpracy niemiecko-radzieckiej w latach 1939–1941 i jej konsekwencje dla państw i narodów Europy Środkowej. 8. Okupacja niemiecka i radziecka na ziemiach polskich. Zdający: 1) opisuje przebieg i następstwa wojny obronnej Polski w 1939 r.. <i>Poziom podstawowy</i> 7. II wojna światowa. Zdający: 3) ocenia konsekwencje zawarcia paktu Ribbentrop-Mołotow.</p>
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowej nazwy wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa: Agresja ZSRR na Polskę [Agresja 17 września, cios w plecy]

Przykładowe uzasadnienie:

Na plakacie widać żołnierza sowieckiego (hełm z pięcioramienną gwiazdą) przebijającego bagnetem białego orła, z którego spada charakterystyczna dla polskiego wojska czapka, tzw. rogatywka. (Poza tym widać uciekających uwolnionych chłopów – aluzja do propagandowego usprawiedliwienia wejścia wojsk sowieckich do Polski we wrześniu 1939 roku).

Zadanie 23. (0–1)

<p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].</p>	<p><i>Poziom podstawowy</i> 9. Sprawa polska w czasie II wojny światowej. Zdający: 2) charakteryzuje udział Polaków w wysiłku militarnym aliantów oraz sytuje w czasie i przestrzeni działania wojsk polskich na różnych frontach wojny.</p>
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie związku.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Wiersz nawiązuje do losu Polaków zesłanych w głąb ZSRR a później tworzących tzw. armię Władysława Andersa, która została ewakuowana (trasa ewakuacji z ZSRR przez Morze Kaspijskie do północnej Afryki). Armia ta następnie wstąpiła w walkach o Monte Cassino, do których nawiązuje medal (napis, data, i symbolika: maki, klasztor na wzgórzu, krzyże).

Zadanie 24. (0–1)

<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczyźnych; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia</p>	<p>V. Wiek XX. 8. Okupacja niemiecka i radziecka na ziemiach polskich. Zdający: 6) wyjaśnia uwarunkowania polityczne i charakteryzuje czyn zbrojny powstania warszawskiego. <i>Poziom podstawowy</i> 8. Ziemie polskie pod dwiema okupacjami. Zdający:</p>
--	---

przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.	3) wyjaśnia przyczyny i opisuje skutki wybuchu powstania warszawskiego oraz ocenia postawę aliantów i Związku Radzieckiego wobec powstania.
---	---

Zasady oceniania

- 1 pkt – za podanie prawidłowego roku wraz z wyjaśnieniem.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rok: 1944

Przykładowe wyjaśnienie:

Stalin [ZSRR] byli zainteresowani klęską powstania warszawskiego, żeby osłabić emigracyjny rząd Polski i ostatecznie przejąć kontrolę nad Polską.

Zadanie 25.1. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...].	V. Wiek XX. 13. Polska w latach 1944–1948. Zdający: 2) charakteryzuje główne etapy przejmowania władzy przez komunistów w Polsce, z uwzględnieniem działań opozycji legalnej i podziemia antykomunistycznego; opisuje represje stosowane przez radziecki i polski aparat bezpieczeństwa.
---	---

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie.
0 pkt – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Okładka książki wskazuje wprost na fakt sfalszowania wyborów 1947 roku: cudzysłów przy określeniu „wolne” wybory oraz odwrotna proporcja głosów na PSL wrzucanych do urny i wyjmowanych z niej (cud nad urną).

Zadanie 25.2. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...].	V. Wiek XX. 13. Polska w latach 1944–1948. Zdający: 2) charakteryzuje główne etapy przejmowania władzy przez komunistów w Polsce, z uwzględnieniem działań opozycji legalnej i podziemia antykomunistycznego; opisuje represje stosowane przez radziecki i polski aparat bezpieczeństwa.
---	---

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowego nazwiska.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

[Stanisław] Mikołajczyk

Zadanie 26. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].	V. Wiek XX. 16. Polska w latach 1980–1989. Zdający: 2) charakteryzuje państwo i społeczeństwo w czasie stanu wojennego oraz ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne skutki stanu wojennego.
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Tak

Przykładowe uzasadnienie:

Tekst informuje o konieczności większej indoktrynacji komunistycznymi hasłami nauk humanistycznych, co znajduje odzwierciedlenie na plakacie – podstawą wiedzy są m.in. dzieła Stalina i Bieruta a cały plakat ma charakter socrealistyczny.

Zadanie 27.1. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].	V. Wiek XX. 9. Europa i świat w okresie rywalizacji ZSRR i Stanów Zjednoczonych. Zdający: 2) rozpoznaje zmiany polityczne na mapie Europy i świata po II wojnie światowej; [...] 9) wyjaśnia źródła i rozwój konfliktu arabsko-izraelskiego po II wojnie światowej.
---	---

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową nazwę państwa wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa państwa: Izrael

Przykładowe uzasadnienia:

- Tekst informuje o tym, że państwo to powstało w Palestynie z brytyjskiego terytorium mandatowego.
- Proklamacja państwa Izrael związana jest osobą Davida Ben Guriona.
- Powstanie państwa Izrael spotkało się z niechęcią państw arabskich, które w 1948 roku wywołały wojnę z zamiarem zniszczenia tego państwa.

Zadanie 27.2. (0–1)

<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje [...] wydarzenia z historii powszechnej [...].</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].</p>	<p>V. Wiek XX. 12. Europa Środkowo-Wschodnia po II wojnie światowej. Zdający: 6) synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów świata, Europy Zachodniej i Środkowo-Wschodniej oraz Polski.</p>
--	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 28.1. (0–1)

<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej [...] dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].</p>	<p>V. Wiek XX. 15. Polska w latach 1956–1980. Zdający: 1) charakteryzuje i porównuje etapy: 1956–1970 i 1970–1980; 2) wyjaśnia przyczyny kryzysów społeczno-politycznych: 1968 r., 1970 r., 1976 r. i 1980 r.</p>
--	---

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Przykładowe uzasadnienie:

W tekście znajdują się informacje o tym, że wydarzenia miały miejsce na wybrzeżu (powodem strajków były podwyżki cen, strajkują robotnicy stoczni) a ich skutkiem było usunięcie Władysława Gomułki z funkcji sekretarza KC PZPR.

Zadanie 28.2. (0–1)

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].	V. Wiek XX. 15. Polska w latach 1956–1980. Zdający: 1) charakteryzuje i porównuje etapy: 1956–1970 i 1970-1980; 2) wyjaśnia przyczyny kryzysów społeczno-politycznych: 1968 r., 1970 r., 1976 r. i 1980 r.
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z nazwiskiem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: B

Nazwisko: [Edward] Gierek

Zadanie 29. (0–12)

Temat 1. Od religii prześladowanej do religii panującej. Scharakteryzuj zmiany w sytuacji chrześcijan i statusie ich religii w imperium rzymskim I–IV wieku.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej [...] dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy.</p>	<p>I. Starożytność. 4. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 3) opisuje zmiany w położeniu religii chrześcijańskiej w państwie rzymskim (od religii prześladowanej, poprzez tolerowaną, do panującej).</p>

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> w pełni przedstawił zmiany w położeniu religii chrześcijańskiej w państwie rzymskim w omawianym okresie, ukazując różne aspekty tego zagadnienia (polityczne, społeczno-gospodarcze i kulturowe), poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji (np. ukazał strukturę administracyjną Kościoła), poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe (np. wpływ chrześcijaństwa na zmiany społeczne w imperium rzymskim), sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii (p.. przedstawił znaczenie postanowień soboru nicejskiego), w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. wyjaśnił przyczyny sukcesu chrześcijaństwa), przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym (np. przedstawił jak zmieniało się położenie chrześcijan w starożytnym Rzymie w poszczególnych okresach), podjął próbę formułowania wniosków, podjął próbę oceny.

Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. edykt mediolański, ustanowienie chrześcijaństwa religią panującą przez Teodozjusza Wielkiego), • podjął próbę porównania sytuacji chrześcijan w różnych okresach cesarstwa rzymskiego, • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. wyjaśnił przyczyny prześladowania chrześcijan).
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi, • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Temat 2. *Miasta zawsze pełniły funkcję drogowskazu.* Odnieś się do powyższej tezy, charakteryzując polityczną, społeczno-gospodarczą i kulturową rolę miast w średniowiecznej Europie.

<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy.</p>	<p><i>III etap edukacyjny</i> 11. Społeczeństwo średniowiecznej Europy. Zdający: 3) charakteryzuje funkcje gospodarcze, polityczne i kulturowe miast w średniowieczu.</p> <p><i>IV etap edukacyjny</i> II. Średniowiecze. 2. Europa wczesnego średniowiecza. Zdający: 5) charakteryzuje funkcjonowanie władzy, struktur społecznych i gospodarki w systemie feudalnym. 6. Europa późnego średniowiecza. Zdający: 2) charakteryzuje przemiany społeczne i gospodarcze w Europie w późnym średniowieczu. 8. Kultura średniowiecza. Zdający: 1) wyjaśnia uniwersalny charakter kultury średniowiecznej.</p>
---	--

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> zajął stanowisko i w pełni je uargumentował w różnych aspektach (politycznym, społeczno-gospodarczym i kulturowym), poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji (np. dostrzegł samodzielną rolę miast w polityce: republiki miejskie), poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe (np. wyjaśnił źródła prawnej odrębności miast), sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii (np. hanza, gildie), w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. przedstawił kulturotwórczą rolę miast w średniowieczu), przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym (np. ukazał wzrost politycznego znaczenia miast), podjął próbę formułowania wniosków, podjął próbę oceny.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> zajął stanowisko i je częściowo uargumentował, przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. ukazał miasta jako ośrodki władzy), podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. wyjaśnił gospodarczą rolę miast w średniowieczu).
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi, poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Temat 3. Wyjaśnij przyczyny i scharakteryzuj przejawy kryzysów wewnętrznych Rzeczypospolitej w XVII wieku.

<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy.</p>	<p>III. Dzieje nowożytne</p> <p>4. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVII w. Ustrój, społeczeństwo i kultura. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje zmiany terytorium Rzeczypospolitej w XVII w.; 2) opisuje główne etapy konfliktów politycznych i militarnych Rzeczypospolitej ze Szwecją, państwem moskiewskim/Rosją i Turcją w XVII w.; wyjaśnia ich następstwa; 3) charakteryzuje proces oligarchizacji życia politycznego Rzeczypospolitej; 4) wyjaśnia przyczyny kryzysów wewnętrznych oraz załamania gospodarczego Rzeczypospolitej w XVII w.; 5) ocenia polską specyfikę w zakresie rozwiązań ustrojowych, struktury społecznej i modelu życia gospodarczego na tle europejskim oraz synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVII w. z wydarzeniami europejskimi; 6) charakteryzuje sarmatyzm jako ideologię i styl życia polskiej szlachty; rozpoznaje dzieła sztuki polskiego baroku.
---	---

Kryteria oceniania

<p>Poziom IV (9–12 pkt)</p>	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty (ustrojowy, społeczno-gospodarczy i kulturowy), • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe (np. wyjaśnił źródła zaniku tolerancji religijnej w Rzeczypospolitej), • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
---------------------------------	---

Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. dostrzegł związek między próbami wzmocnienia władzy królewskiej a rokoszami), przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym (np. ukazał zmiany w strukturze stanu szlacheckiego i ich wpływ na sytuację wewnętrzną), podjął próbę formułowania wniosków, podjął próbę oceny.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. problem kozacki, <i>liberum veto</i>), podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. wyjaśnił wpływ wojen na sytuację wewnętrzną Rzeczypospolitej w XVII wieku).
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi, poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Temat 4. Porównaj procesy zjednoczeniowe Włoch oraz Niemiec w XIX wieku. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe.

<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej [...] dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.</p> <p>III. Tworzenie narracji historycznej.</p>	<p>IV. Wiek XIX. 3. Ideologie XIX w. Zdający: 2) wyjaśnia związki pomiędzy ideologiami liberalnymi i nacjonalistycznymi a europejskimi ruchami niepodległościowymi i zjednoczeniowymi, omawia powstanie o niepodległość Grecji, Wiosnę Ludów, zjednoczenie Włoch i Niemiec; 3) porównuje cele i charakter oraz ocenia polityczne i społeczno-gospodarcze skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec.</p> <p><i>III etap edukacyjny</i> 32. Europa i świat w XIX w. Zdający: 2) dostrzega podobieństwa i różnice w procesie jednoczenia Włoch i Niemiec.</p>
---	--

Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy.	
--	--

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji, charakteryzując podobieństwa i różnice w procesach zjednoczeniowych obu państw, • trafnie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe (np. wyjaśnił różne koncepcje jednoczenia Włoch i Niemiec), • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii (np. porównał sytuację geopolityczną Niemiec i Włoch na różnych etapach procesów zjednoczeniowych), • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe, • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym, • w większości wykorzystał materiał źródłowy, • podjął próbę formułowania wniosków, • podjął próbę oceny.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. nawiązał do prób zjednoczeniowych podejmowanych przez Włochów i Niemców w I poł. XIX wieku; wojna francusko-pruska), • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii celem porównania obu procesów zjednoczeniowych, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych, • podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołania ich w tekście pracy.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, nawiązując do treści zawartych w materiale źródłowym, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi, • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni, • podjął nieudolną próbę wykorzystania materiałów źródłowych.

Temat 5. Scharakteryzuj najważniejsze problemy społeczne II Rzeczypospolitej i oceń próby ich rozwiązania. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe.

<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.</p> <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy.</p>	<p>V. Wiek XX</p> <p>4. Odbudowa niepodległości i życie polityczne II Rzeczypospolitej. Zdający: 1) opisuje proces kształtowania się terytorium II Rzeczypospolitej, w tym powstanie wielkopolskie i powstania śląskie oraz plebiscyty, a także wojnę polsko-bolszewicką; 2) rozpoznaje charakterystyczne cechy ustroju II Rzeczypospolitej w oparciu o konstytucje z 1921 i 1935 r.;</p> <p>5. II Rzeczpospolita. Społeczeństwo, gospodarka, kultura. Zdający: 1) charakteryzuje i ocenia dorobek gospodarczy II Rzeczypospolitej; 2) analizuje strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej, w tym strukturę narodowościowo-wyznaniową oraz charakteryzuje politykę II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych i jej uwarunkowania; 3) charakteryzuje dorobek kulturowy II Rzeczypospolitej.</p> <p><i>Poziom podstawowy</i></p> <p>6. Gospodarka i społeczeństwo II Rzeczypospolitej. Zdający: 1) charakteryzuje strukturę społeczną, narodowościową i wyznaniową odrodzonego państwa polskiego, dostrzegając przyczyny konfliktów społecznych i narodowościowych; 2) porównuje przejawy kryzysu gospodarczego na świecie i w Polsce, wskazując jego specyficzne cechy; 3) opisuje osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej, w tym budowę portu w Gdyni i utworzenie Centralnego Okręgu Przemysłowego; 4) charakteryzuje główne osiągnięcia kultury i nauki II Rzeczypospolitej.</p>
---	---

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność sytuacji społecznej II RP, ukazując różne aspekty (polityczny, społeczno-gospodarczy i kulturowy), • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji, • trafnie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, • sformułował wnioski i ocenę przyjmowanych przez władze polskie rozwiązań problemów społecznych oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii (przedstawił konkretne działania służące rozwiązywaniu problemów społecznych: np. reforma szkolnictwa, reformy gospodarcze), • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. ukazał wpływ wielkiego kryzysu gospodarczego na nasilenie się problemów społecznych w Polsce), • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym, • w większości wykorzystał materiał źródłowy, • podjął próbę formułowania wniosków, • podjął próbę oceny przyjmowanych przez władze polskie rozwiązań problemów społecznych.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu, • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. dostrzegł związek między strukturą narodowościową społeczeństwa II Rzeczypospolitej a uregulowaniami konstytucji marcowej z 1921 roku), • podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołania ich w tekście pracy.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, nawiązując do treści zawartych w materiale źródłowym, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi, • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni, • podjął nieudolną próbę wykorzystania materiałów źródłowych.